

هه وکردنی توندی گوئی ناوهند

د. م. غلید حهسان باهلی

ماجستیر له نه خۆشیه کانی لوت و قورگو گوئی.

هه ندی جار به تایبه تی له وانه ی به رگری له شبان بیه یزه، به کتریاکه ده چپته ئیسکی پشت گوئی و تووشی هه وکردنی توندی ده کات، به مهش نه خۆشه که به ده م نازاری گوئی و ناسان و سور هه لگه ران ئیسکی پیش گوئی ده نالینن له گه ل زیادبوونی تایه و له ش داهیزران و بیه یزی.

چاره سه ر: (Treatment)

هه رکاتیک دایکان و باوکان هه ستیان کرد مناله که یان به ده م گبروگرتی گوئی ده نالینن، پیوسته به زووترین کات سه ردانی پزشکی سپۆری لوت و قورگو گوئی و بکه ن بۆ

دانیابون له ته ندروستی مناله که یان و وه رگرتی نامۆژگاری و چاره سه ری پیوسته. گه ر نه خۆشه که زو سه ردانی پزشکی کردو له قوناعی سه ره تایه نه خۆشه که دیاری کرا ئه و با ئسانی چاره سه ر ده کړیت و به که مترین ئالۆژکاری (complication) به لام گه ر دواکوت له چاره سه رکردن ئه و نه خۆشه که ده چپته قوناعی هه وکردنی درێژخایه ن، به مهش نه خۆشیه که ته نها له ریگای نه شته رگه ری چاره سه ر ده کړیت، چاره سه ری که ش له قوناعی سه ره تایه بریتیه له ده رمانی دژه زینده و ده رمانی نازارو قه تره ی لوت.

نامۆژگاری پیوسته: (Instruction)

پیوسته دایکان و باوکان نامۆژگاری بکړین ده رباره ی سروشتی نه خۆشیه که و چۆنیه تی هه وکردنی گوئی، ئه بی نامۆژگاری بکړین هه ر کاتیک مناله که یان تووشی هه وکردنی به شی سه ره وه ی ریره وه هه ناسه بوو، بۆ نمونه: هه لامه ت پیوسته به شیوازیکی زانستی و ریک و پیک چاره سه ربکړین بۆ هه ی میکروب هکان نه گه نه گوئی ناوهند، هه رکاتیکیش مناله که یان تووشی هه وکردنی گوئی ناوهند بوو، ئه بی پاریزگاری بکړیت، له چوونه ژوره وه ی ئاو بۆ ناو گوئی له کاتی خۆشوشتن.

ژنده ره کان:

-Scott-Browns ۱۹۹۷

-Synopsis of otolaryngology ۱۹۹۲

-Essentials of otolaryngology ۲۰۰۳

- Inernet.

ئهم نه خۆشیه زۆر به ربلاوه به تایبه تی له منالانی خوار ته مه نی هه وت سالان، نزیکه ی ۶۵- ۹۵٪ ئه و منالانه به لایه نی که م جاریک یان چه ند جاریک به ده م هه وکردنی گوئی ناوهند وه ده نالینن، نه خۆشه که کاتیک تووشی ئه م گرفته ده بیته به ده م نازاری توندی گوئی ده نالینن له گه ل به رزبونه وه ی پله ی گه رمی له ش و که پ بوونی گوئی و هه ندی جاریش چلک و جه راحه ت.

هه وکردنی توندی گوئی ناوهند (Acute otitis media) به زۆری له منالان روده دات، به لام هه چ ته مه نیکیش نابویریت، به زۆری له وکه سانه روده دات که ئاستی بژیوی ژیانان نزمه و ژیانیکی کۆله مرگیان هه یه، یاخود ژماره یه کی زۆر سه ر خیزان له ناویه ک خانووی بچوک ده ژین، یان به ده م به دخۆراکیه وه ده نالینن، هه روه ها نه خۆشیه که له و منالانه زیاتره که شیری دایکیان ناخۆن، یان زوو له شیری دایکیان ده که نه وه.

هۆکاره کانی تووشبون: (A etiology)

له به ره وه ی که نالی ئیوستاکی (Eustachian tube) له منالان تاراده یه ک کورترو فراوانتر و راستره به به روار له گه ل هه رزه کارو ته مه نی گه رره تر، بۆیه هه ر هه وکردنیکی به شی سه ره وه ی ریره وه ی هه ناسه زۆر به ئسانی له ریگای که نالی ئیوستاکی ده گوزارته وه، بۆ ناو رووپۆشی گوئی ناوهند و له ویشه وه هه موو گوئی ناوهند داده گرتیت و ده چپته ئیسکی پشت گوئی.

نیشانه کانی: (Clinical feature)

نیشانه کانی هه ندی جار به گویره ی قوناعه کانی ته مه ن ده گۆرین، له کۆرپه له و منالی بچوک کاتیک تووشی ئه م نه خۆشیه ده بیته، هه ست به نازار ناکات، به لام له جیاتی ئه مه هه ست به په شوکاووی و ناارامی ده کات به پیچپه وانه وه هه ندی مندالی تر زۆر داماو و بی جولهن، خواردن ناخۆن و ناخه ون.

زۆره ی ئه و مندالانه ی کاتیک میژووی نه خۆشیه که له دایکیان ده پرسن به ده م هه وکردنی به شی سه ره وه ی ریره وه ی سه ره وه ی هه ناسه ده یاننالاند. چه ند رۆژیک پیش سه ره له دانی هه وکردنی گوئی ناوهند.

نیشانه کانی له و مرفانه ی ته مه نیان گه رره تره جیاوازه و به سی قوناع تیده په رین.

۱_ قوناعی یه که م: گه رانی که نالی ئیوستاکی

۲_ قوناعی دووه م: هه وکردنی گوئی ناوهند

ئه لیف: پیش ته قینی گوئی:

زیادبوونی که پبوونی گوئی، ناارامی له گوئی، ژوارو نازاریکی زۆر هه ندی جار تایه و بی هیزی و له ش داهیزران.

بی: پاش ته قینی په رده ی گوئی:

یه کسه ر دوا ته قینی په رده ی گوئی ژواره که که م ده کات که پبوونه که زیاد ده بیته.

۱_ قوناعی هه وکردنی ئیسکی پشت گوئی (Acute mastoiditis)

